

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 43.

V Ptuj v nedeljo dne 25 oktobra 1908.

IX. letnik.

Benkovič in njegova gonja.

Hujskanje v brežiškem okraju se nadaljuje, čeprav je ljudstvo samo precej mirno. Samoumevno je duševni vodja vse te hujskarije slavni dr. Cvenko-Benkovič, — mož, katerega celo v najčrnejših vrstah klerikalizma več ne marajo in katerega bi se vrhovni klerikalni general štajerski dr. Korošec že davno rad odkrižal. Kajti Benkoviču se pozna na deset korakov, da mu je vsa „slovenska politika“ le „kšeft“, da je „Slovenec“ in „klerikalec“ le zato, ker to dandanes dobro nosi. Dr. Benkovič je dandanes prvaški klerikalec najbolj strupene vrste, — svoj čas pa je v Trstu izjavil: „Vse postanem lahko, samo klerikalec ne“. Razumete? Takrat je hotel Benkovič „kšeft“ delati z naprednim mišljenjem. Ker se mu to ni posrečilo, postal je „klerikalec“. Ker je mož sam izjavil, da „ne more“ postati klerikalec, ker je pa danes vendar klerikalec, je ali najnavadnejši politični komedijant, ki slepari svoje lastne volilce in somišljenike, ali pa spreminja svojo barvo kakor kameleon ali pa menja svojo kožo kot gad. Naše mnenje je, da je Benkovičev klerikalizem toliko vreden, kakor je bila vredna svoj čas njegova „naprednost“. Kšeft je kšeft. Sicer je pa Benko-Cvenkanič tudi velikanski moralist in npravnostni fanatik ter so njemu blizo stoječi listi napolnjeni z navadnimi osebnimi napadi na druge ljudi. Mi pa vprašamo zato: ali so verski in cerkveni nauki veljavni edino za druge ljudi, medtem ko veljajo za Benko-Cvenkaniča posebni nauki? Dvoboj je po cerkvenem in posvetnem nauku prepovedan in vendar se je Benkovič dvobojeval. Ko se je minister Badeni dvobojeval s poslancom Wolfom, moral je v Rim po odvezo, kajti cerkev pravi, da je duel ali dvoboj težki smrtni greh. Benkovič se je dvobojeval in ni šel v Rim, — mož živi torej še danes v smrtnem grehu, v težkem smrtnem grehu po nauku edino izveličevalne svete katoliške vere. In vendar se baha isti Benkovič s svojim „katoličanstvom“, za katerega mi niti pečenega groša ne damo. Ali naprej! Mi se ne vtikamo radi v zasebne razmere drugih ljudi.

Ali pri Benkoviču se moramo, ker se on tudi. Glasom množestvenih izjav dobrih katoliških duhovnikov je greh, imeti nezakonske otroke. In Benkovič? Mi nočemo tisti gospodični natakariji ničesar očitati, s katero je imel Benkovič dvoje nezakonskih otrok. Ona gotova ni ničesar kriva. Ali — vraga, ako je to za kmeta „greh“, potem ne more biti za prvaškega advokata dr. Benkoviča „čednost“. Kajti pred Bogom smo menda vsi ednaki...

Tako izgleda torej gospodine Benkovič! Znano je, da se pametni kmete ne vsedejo na njegove demagogične limanice. Celotisti klerikalno zaslepljeni kmetje, ki so ga svoj čas volili, so se tega človeka zdaj naveličali. Saj so čitali v raznih listih, kako lepo zna ljudi pri sodniji „zastopati“ in kako „lepe“ račune zna pisati. O teh računih smo že večkrat pisali in Benkovič nam je grozil, da nas bode zato tožil.

Čakali smo in čakali, pa doslej še nismo dobili tožbe. Torej mora vsak pametni človek, najsibode te ali one stranke, priznati, da je bilo vse resnica, kar smo pisali o teh računih. To je bilo tako resnično, kakor je resnica, da jo je dobil Slovenec dr. Benkovič od Slovenca dr. Serneca s pasjim bičem po glavi... V volilnem času je Benkovič svojim volilcem vse mogoče obljuboval, tako n. p. da bode odpravil zemljiški davek, da bode preskrbel pravico do penzije za kmetijske župane, prosto rabo paš, lesa in gozdne stelje na fidejkomisih in sploh vse, kar si je srce volilcev želelo. Vse je mož — obljuboval. Danes pa vas vprašamo, vivilici, kaj je ta možakar doslej dosegel? Kaj je storil koristnega? Parkrat je v državni zbornici izpustil smešne interpelacije, ki mu jih je naredil njegov zvesti adjutant, moralno imenito kvalificirani Agrež. Brežisko policijo je napadal, — ali od tega njegovi volilci pač ničesar nimajo.

Ta človek je torej duša vse hujskarije, ki se širi v brežiškem okraju in ki ima edini namen, razbiti sporazumljenje med mestom in deželo. V svrhu hujskanja je izdala Benkovičeva banda letak, ki je pač najnesramnejši dokument podlega mišljenja. Ta letak nosi na čelu dva križa, kakor se jih vidi navadno na oznanilih smrti. Sveti križ se tukaj zlorablja v politične nepostavne namene. Benkovičevci so krivi, da se je podoba tega svetega križa valjala po blatu. In to naj bi bili katoličani? Benkovičevci so sami skušali omadeževati tisto, kar je vsemu katoliškemu ljudstvu najsvetejše, namreč sv. križ... Vse druge laži, vsa hujskarija v tem prvaškem letaku nima toliko pomena. Mi se tudi s temi lažmi ne bomo pečali. Le eno naj pribijemo. V letaku stojijo sledeče besede: „Avstrija mora biti slovanska ali pa je ne bo.“ To je naravnost izdajstvo avstrijske domovine in avstrijskega cesarja. Torej: ako se ne ukloni avstrijska država zločinskim zahtevam prvakov, potem — „je ne bo“. Prvaki hočejo torej Avstrijo razbiti. Kar smo že opetovano trdili, to izjavljajo prvaki zdaj sami: da so sovražniki lastne svoje domovine avstrijske. Ali ni to vnebovpijoča nesramnost?

Ponavljamo: Benkovičeva druhal in sploh prvaki so vrgli s tem svojim grdim in po oblasti prepovedanim letakom larfo raz obraza: oni so povedali odkrito, da hočejo prelivat kri, da jim ni več sveti križ znamenje krščanske ljubezni, da ne smatrajo več Avstrije za svojo domovino!!! To so prvaki sami izjavili in za nas je to dovolj.

Širili bodejo hujskanje naprej. Mi se ga ne bojimo! Štajersko ljudstvo se ne bode dalo zapeljati. Opozarjamo pa, da so vsi letaki in listi, ki se tičejo bojkota in gesla „svoji k svojim“, po oblasti strogo prepovedani in da bode vsakdo zaprt, kdor jih razširja. Naznanite nam vsak slučaj razširjenja teh letakov.

Mi priporočamo — mir. Kajti v mirnem sporazumnem delu si zasigurimo boljšo bodočnost. Živela zelena, neizdana in neprodana štajerska domovina!

Politični pregled.

Skupni državni proračun, ki je bil predložen delegacijam, kaže skupne potrebščine v znesku blizu 401 milijonov kron. Od te velikanske svote odpade na ministerstvo za zunanje zadeve nekaj čez 13 1/2 milijonov kron, to je za 400.000 kron več kot lansko leto. Za armado se potrebuje skupno 324 milijonov 845 tisoč in 145 kron. Za vojno mornarico zopet se potrebuje skupaj 63 milijonov 437 tisoč in 860 kron. Skupno finančno ministerstvo dobi 4 1/2 milijonov kron. Izredne armadne potrebščine za komande in vojaštvo v Bozniji in Hercegovini znašajo nekaj čez 8 milijonov kron. Kar se tiče pokritja teh ogromnih stroškov, dobilo se bode iz dohodkov colnine okroglo 151 1/2 milijonov kron. Ako se to odtegne od skupne svote, znašajo avstro-ogrške skupne potrebščine 255 milijonov 501 tisoč in 569 kron. Na Avstrijo odpade 162.498.998, na Ogrsko pa 93.200.571 kron. Treba je pomisliti, kaj pomenijo te ogromne številke, ki jih navadni človek komaj razume.

Prestolni govor, ki ga je imel cesar ob otvoritvi delegacij, se je pečal seveda v prvi vrsti z anektiranjem Bozne in Hercegovine. Cesar je opozoril na kulturni napredek v okupacijskih deželah. Rekel je, da se bode tudi tam uprava uveljavila. Naglašal je pa cesar, da je naša država v prvi vrsti zavzeta za mir in da noče vojne. Branila se pa bode, ako bi jo napadli.

Državni zbor se bode sešel baje dne 3. novembra. Vlada hoče v prvi vrsti predložiti načrt glede zavarovanja za starost in onemoglost ter glede zgradbe kanalov. Gotovo je pa, da bode prišlo zaradi narodnjaškega hujskanja raznih panslavistov do burnih sej in to že v začetku zasedanja. Zopet torej nimamo pričakovati koristnega, za gospodarstvo potrebnega dela.

Vojska?! Hujskanje na vojsko proti Avstriji se na Srbskem nadaljuje. Zbirajo se prostovoljci, katerih je baje že 30.000 in ki hočejo ob dani priliki mejo prekoračiti. Zlasti grdo hujška prestolonaslednik, medtem ko je kralj Peter popolnoma obnemogel v rokah zarotnikov. Tudi v Črnigori se razširja oklice za vojsko. Položaj je torej skrajno napet in zna vsak dan nove neprecenljive novice prinesiti.

13 milijonov čistega dobička je napravila glasom lastne izpovedi praška železno-industrijska družba. Družba bode plačala akcionarjem dividendno po 45% (to je 45 kron od 100 kron). To je dobiček! Ako pa kmet naredi pri eni kravi 10 kron dobička, pa že vpijejo, da je oderuh.

Srbi — sleparijo?! Že dalje časa se je opazovalo na štajersko-ogrski meji pri Radgoni, da se je tam velikanske množine živine na Štajersko spravilo in v Radgoni ali Ljutomerju naložilo, da se od tam v Gradec ali na Dunaj odpelje. Le v enem tednu se je n. p. na lokalni železnici Spielfeld-Ljutomer 48 vagonov živine na glavno južno železnico spravilo. Kmetijski posestniki teh okrajev čutijo in vejo natanko, da se s tem njih domača živinoreja oškoduje, da postaja vsled tega grozno velikega uvoza njih lastna živina manj vredna. Zdjaj pa se je izvedlo,